

Hacı dayının cesareti hakkında çok şey anlatılırdı. İşte onlardan biri.

Cumhuriyetin ilk yıllarında o zamanın gereği olarak **orman askeri, ormancı, kolcu, tahsildar** gibi bazı uygulamalar vardı. Çocukluğumuzda bu uygulamaların baskısını biz de yaşadık. Şimdi bu uygulamalardan bazıları kaldırıldı. O günlerde anlatılan bir olayı duyduğum şekliyle size aktarıyorum.

...

GİZLİ GÖREV

O günlerde bazı köylülerimiz daha önce babadan gördüğü, tarım işlerine devam ediyordu. Bunlardan biri de tütün ekmekti. Tütün ekmek yasaklanmıştı. Yasaklanmıştı ama bazı köylüler kaçak olarak tütün yetiştirmeye devam ediyordu. Devlet de bu yasaklara uymayanları bulup cezalandırmak için kolcuları görevlendirmişti. Kolcular ile tütün ekenler arasında çatışmalar olmuş, acıklı olaylar yaşanmıştı. Bazı yörelerde anlatılan hikayelerden, söylenen türkülerden bunları anlayabiliyoruz.

Gidelim gidelim Halilim Çökertmeye varalım.

Kolcular görürse Halilim nerelere kaçalım?

Teslim olmayalım Halilim, yaylım kurşun saçalım.

Burası da Aspat değil Halilim Bitez Yalısı

Yüreğime ateş saldı dostlar kurşun yarası

...

Yine kolcular döndü mü

Son tütüncü öldü mü

O dönemdeki köye gelen devlet memurlarının en kurnazları kolculardı. Ormancıdan, tahsildardan daha sinsi davranırlardı. Köye geldiklerini kimsenin bilmesini istemezlerdi. Öyle ya, işleri gizli görev. Casus gibi...

Bir gün çocuklar köy meydanında oyun oynarken iki yabancı gelir köye. Omuzlarında tüfekleri de vardır. Çocukların yanına gelince biri kendini yere atar. Ağlayıp inlemektedir.

“Çocuklar yetişin! Biz avcıyız. Buradan geçiyorduk. Yetişin beni kurtarın.”

Çocuklar oyunu bırakıp yabancıların başına üşüşürler.

“Amca ne oldu, neyin var?”

Adam ağlamakta, feryat etmektedir.

“Ooof of! Of ayağımdaki ağrı deli edecek beni. Medet sizden! Yardım edin!”

Çocuklar şaşkın, meraklı bakışırlar. Öteki yabancı arkadaşının bezlerle sarılı ayağını gösterip açıklar:

“Çocuklar arkadaşımın ayağında çıban var. Çıban yola çıkarken iyiydi. Yolda yürüyünce iyice azdı. Sancısından duramıyor. Bir ilacını bulamazsak arkadaşım belki de ölecek.”

Çocuklar üzülürler. Adamın sızlanışına acırlar. Yardım etmek isterler.

“Amca ilacı nedir ki, varsa getirelim?”

“Vardır. Aman çocuklar yardım edin. Sevaba girersiniz.”

“Nedir ilacı?”

“Köy yerinde olması gerekir. Bu çıbanı taze, yeşil tütün yaprağı iyi edermiş. Kimde bulunur yeşil tütün yaprağı?”

Çocuklar birbirlerine bakarlar, fısıldaşırlar.

“Kim tütün eker köyde?”

“Bilmem.”

“Ben de bilmem.”

“Kim ektiğini bilmem ama Deli Hacı yeşil tütün içer.”

Hasta yabancı inler gene:

“Aman çocuklar çare sizden. İyi düşünün kim tütün eker köyde?”

“Bilmeyiz ama Deli Hacı yeşil tütün içer.”

Yabancılar “yeşil tütün” sözünü duyunca gözleri ışıldar. Umutla sorarlar:

“Peki, bu Deli Hacı'nın evi yakın mı? Onu buraya çağırırsak? Ya da evine biz gitsek...”

“Deli Hacı evde olmaz.”

“Ya nerede olur?”

“Davar sürüsünün başında.”

“Davar sürüsü nerede?”

Çocuklar karşıdaki heybetli Güğlen Dağı'nı gösterirler.

“Deli Hacı'nın obası o dağın tepesindedir.”

Adamlar bir dağa bakarlar, bir çocuklara. Çözüm yolu hiç de hoşlarına gitmemiştir.

“O dağa kaç saatte çıkılır”

“Yürümeye bakar. Üç saat, beş saat... Bu amcanın ayağında çıban var zaten, o olursa bir günde çıkamazsınız.”

“Yapmayın çocuklar! İyi düşünün başka kim bilir yeşil tütünün yerini?”

“Bilmeyiz.”

“Şimdi biz arkadaşımın ayağını iyi etmek için o dağa mı çıkacağız?”

“Bilirse o bilir.”

“Peki, madem; iş başa düştü. Arkadaşı ölüme terk etmektense oraya kadar gidelim.”

Yerde kıvranan yabancı yavaşça doğrulur, öbürünün omzuna atar kolunu.

“Ayağımın sancısı biraz azaldı. Başka çare yoksa zaman kaybetmeyelim, yola çıkalım.”

Hasta adam ötekinin omzuna yaslanır. Topallayarak Güğlen Dağı'na doğru yürürler.

...

Yabancılar Güğlen Dağı'nın eteğindeki Yazı denilen yere gelince oradaki buz gibi su akan ağaç oluğun yanındaki taşlara oturup mola verirler. Soğuk sudan içip bir oh çekerler. Biri gülerek:

“İnşallah içtiğimiz bu soğuk su ile kalmayız. Adamı buluruz da yorulduğumuza değer.”

“Bulmamız gerek. Kendi yeşil tütün içtiğine göre kimin ektiğini de bilirdir.”

Bakarlar ki sürü sahibi Deli Hacı'nın bulunduğu tepeye çıkmak için çeşmenin yanında yol ikiye ayrılır. Yolun biri sağdan öteki soldan tepeye doğru tırmanmaktadır.

“Şimdi çobanın sürüsü yayılmak için obadan ayrılır. Hangi tarafa gider acaba?”

“Adamı kolay yakalamak için birimiz sağdaki yoldan birimiz soldaki yoldan gidelim.”

Öyle yaparlar. Tepeye çıkmak için biri sağdaki yoldan yürür, öteki soldaki yola yönelir. Tepede buluşacaklardır. Sağdan giden yabancı, tepeye çıkınca Deli Hacı'yı görür. Yanına gelip selam verir.

“Sizin dağlarınızda da geyik bulmak çok zormuş be!”

“Öyledir. Kırk gün taban eti, bir gün av eti...”

“Yorulдум. Tütün bulunur mu; birer sigara sarsak, yorgunluğa iyi gelir.”

Deli Hacı kuşağının arasındaki tütün kesesini çıkarıp uzatır:

“Buyur sar.”

Yabancı ince tütün kâğıdına bir tutam tütün koyup alışkın parmaklarıyla kâğıdı yuvarlayıp sigara haline getirir. Sonra keseden kavı, çakmağı çıkarır. Çakmakla kavı, kav ile sigarayı tutuşturup bir soluk çeker ciğerlerine.

“Oh be, sertmiş. Tam benim aradığım gibi.”

Sonra Deli Hacı'ya dönüp:

“Bana da bulabilir miyiz? Kim eker bunu?”

“Üzümünü ye bağını sorma.”

“De hele. Ben de senin işini görürüm.”

“Ne işimi görecekmışsin benim?”

“Sen dağda gezersin, tüfeğin vardır. Mermi filan gerekirse...”

“Olabilir. Tütünü kendim ekerim.”

“Kendin ekersin öyle mi?”

“Öyle!”

Yabancı çevik bir hareketle tüfeğini kapıp, namluya mermi sürer, Deli Hacıya doğrultur.

“Eller yukarı! Ben kolcuyum. Seni kaçak tütün ile yakaladım.”

Deli Hacı ellerini yukarı kaldırır. Sakindir.

“Demek beni kandırdın. Bana tuzak kurdun. Sen bilirsin. Bence indir tüfeğini yoluna git.

Benimle uğraşma, zararlı çıkarsın.”

“Seni yakaladım. Arkanı dön, ellerini bağlayacağım.”

“Sen bilirsin.”

Deli Hacı arkasını döner gibi yaparken kucak kucağa gelirler. Yerde yuvarlanırlar. Tüfek kenara düşmüştür. Yuvarlanırken Deli Hacı üste çıkar. Üstünde de durmaz, sıçrayıp kenardaki tüfeği kapar, namluyu yabancıya doğrultur.

“Burası dağ başı. Her kuşun eti yenmez demişler, duymadın mı sen?”

“Yapma içinde kurşun var.”

“Benimle uğraşacak mısın?”

“Uğraşmayacağım.”

“Tövbe olsun mu?”

“Olsun.”

“Her kuşun etinin yenmeyeceğini öğrendin mi?”

“Öğrendim. Ben ettim sen etme. Silahımı ver de gideyim.”

“Silahını şimdi veremem. Ben o kadar da saf değilim. Kolculara güvenilmeyeceğini bilirim.”

“Ne zaman verirsin?”

“Biraz akıllan, ondan sonra.”

“Yapma, etme beni işimden atarlar.”

“Onu baştan düşüneceksin. Su testisi su yolunda kırılır.”

Sonra Deli Hacı düşünür, tüfeğin mermi süren mekanizmasını çıkarıp aşağıya çalıların arasına fırlatıp atar. Mekanizması olmayan tüfeği yabancıya uzatır.

“Şimdi al bunu, ardına bakmadan evine git. Ben parçayı bulur sana yollarım. Gelecek Cuma köye gel, emanetini al. O zamana kadar da akıllan biraz. Şimdi sen silahsızsın, ben silahlıyım.”

Kolcu tüfeğini alır.

“Şimdiden akıllandım ben. Senin adın Deli Hacı ama asıl deli benim. Benim gibi bir deli de şu taraftan buraya geliyor. O taraftan gideyim de onu geri çevireyim.

“Hadi git, belanı benden bulma. Arkadaşıma selam söyle.”

“Cuma günü köye geleceğim.”

“Tamam, emanetini bulur yollarım.”

Göz göze gelirler. Bu kez bakışlarında yalan yoktur.

...